
De minste blir taperne i LIS1-kampen

DEBATT

ANNA SHEPHERD

akshepherd@gmail.com

Anna Shepherd er 6. års medisinstudent ved Universitetet i Bergen.

Forfatteren har fylt ut ICMJE-skjemaet og oppgir ingen interessekonflikter.

Søknadsbasert LIS1-prosess setter medisinstudenter som er foreldre, i en svært vanskelig situasjon.

Illustrasjon: Pixabay

Leger må leve-aksjonen har synliggjort frustrasjon over arbeidsforholdene ved landets helseinstitusjoner. Dette presset strekker seg også inn i medisinstudiet. Da jeg gratulerte en medisinstudent, som også er forelder, med å ha fått sommerjobb som student med lisens, forventet jeg at han ville svare meg med stolthet og spenning. Tvert imot. Han bare ristet trist på hodet og sa hvor vanskelig det blir å gå glipp av nok en sommer med barna.

Innføring av den nye LIS1-ordningen i 2017 medførte en ny ekstra belastning på medisinstudentene. Det skulle ikke lenger være trekning, men søknad, som avgjorde når og hvor man kunne begynne i LIS1-stilling. Når det ved ett av landets sykehus er 700 søkere til kun 30 LIS1-stillinger (1, 2), er det også fullt forståelig at helseforetakene innfører utvalgsriterier. De aller fleste helseforetakene setter «praktisk erfaring» som sitt viktigste kriterium for ansettelse. For å få en LIS1-stilling som er tenkt å gi en nyutdannet lege praktisk erfaring, må man altså ha bredest mulig erfaring. Dette kan ikke ha vært intensjonen da ordningen ble innført. Muligheten til kun å være fulltidsstudent er dermed i praksis borte. Min erfaring er at studentene allerede ved første studieår begynner å bygge opp CV-ene sine.

Men det er ikke nok å jobbe deltid ved siden av studiet. Konkurransen er blitt så tøff at det nå er forventet at studentene også har hatt en sommerjobb, helst to, som lege med lisens de siste studieårene for i det hele tatt å kunne konkurrere om en LIS1-stilling. Seks år med fulltidsstudier, 20 % helgestilling og to år med sommerjobb, altså uten ferie, de siste årene av studiet. Er det noen tvil om hvorfor leger blir utbrent?

«Studenter med barn slites mellom foreldrerollen og å bygge CV på fritiden for å øke mulighetene for fremtidig LIS1-stilling»

Én gruppe studenter er særlig utsatt: studenter som prøver å kombinere studiet med å være foreldre. Under den gamle turnusordningen ble studenter med barn i skolepliktig alder holdt utenfor loddtrekningen, og turnustjenesten kunne derfor gjennomføres på familiens hjemsted. Ordningen tok hensyn til barnas behov. Den nye LIS-ordningen tar ikke hensyn til dette aspektet. Studenter med barn slites mellom foreldrerollen og å bygge CV på fritiden for å øke mulighetene for fremtidig LIS1-stilling. Det er jo nettopp studentene med barn som er mest desperate etter LIS1-stilling der barna har sin tilknytning.

Det er selvfølgelig dem som vil hevde at det er slik det er å søke en jobb, at det spiller ingen rolle om du har barn når du søker en vanlig stilling. Men en LIS1-stilling er ikke en vanlig stilling, det er en videreutdanning som må fullføres for å kunne spesialisere seg som lege.

Er det helt utenkelig å innføre en kvote av LIS1-stillinger for søkere med forsørgeransvar i det lokale området? Dagens ordning gjør barna til taperne. Etter en lang uke med skole og barnehage blir det ikke helg med mor og far – han eller hun har en helgejobb for å bygge opp CV-en. Av samme grunn blir det heller ikke sommerferie med begge foreldrene.

«Er det helt utenkelig å innføre en kvote av LIS1-stillinger for søkere med forsørgeransvar i det lokale området?»

Vi vet at barna trenger å være sammen med sine foreldre. I andre deler av samfunnet har den politiske styringen gått mot å ta mer og mer hensyn til barnas beste. Retten til ammefri med lønn trådte i kraft i 2014 (3), og fra juni i år blir permisjonsordningen med 80 % foreldrepenge utvidet med to uker (4). For leger skjer dessverre det motsatte. Det må finnes en bedre måte å organisere både studiet og LIS1-tiden på, slik at det er mulig å kombinere det å bli lege med det å ha et vanlig familieliv. Fremtidens leger må også leve!

REFERENCES

1. Bergen H. Legar i spesialisering del 1. <https://www.helsebergen.no/avdelinger/personal-og-organisasjonsavdelinga/bemanningscenteret/legar-i-spesialisering-del1#kven-har-ansvar-for-tilsettingane> Lest 8.2.2024.
2. Helsedirektoratet. Søknad og frister for LIS1 stillinger. <https://www.helsedirektoratet.no/tema/autorisasjon-og-spesialistutdanning/spesialistutdanning-for-leger/lis1/soknad-og-frister#antallisstillinger> Lest 8.2.2024.
3. Arbeidstilsynet. § 12-8. Ammefri. <https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/lover/arbeidsmiljolooven/12/12-8/> Lest 8.2.2024.
4. Barne- og familiedepartementet. Betre foreldrepermisjon. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringa-forlenger-permisjonsordninga-for-dei-som-vel-80-prosent-foreldrepengar/id3023115/> Lest 8.2.2024.

Publisert: 13. mars 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0046
Mottatt 23.1.2024, første revisjon innsendt 16.2.2024, godkjent 20.2.2024.
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.